Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIV. | Cena lista le $6.00 | Entered as second-class matter January 26, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | Chicago, Ill., petek, 24. julija (July 24), 1931 | Subscription $6.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 171

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Nemčija dobi $100,000,000 posojila za 90 dni

Hooverjev načrt deloma sprejet. Francija preprečila izdatno pomoč. Nadaljnja akcija prepuščena mednarodnim bankirjem. Nemci niso zadovoljni; veliko razočaranje v Nemčiji

London, 23. jul. — Finančna konferenca sedmih dežel za rešitev Nemčije je bila danes popolne zaključena

Načrt, ki je bil včeraj sestavljen na podlagi sugestij predsednika Hooverja, je bil v celoti odobren na plenarni seji.

London, 23. jul. — Zastopniki sedmih dežel so včeraj v bistvu sprejeli Hooverjev načrt za rešitev finančne krize v Nemčiji. Načrt bo danes predložen na plenarni seji in potem bo konferenca zaključena.

Načrt v jedru določa sledeče:

Centralne banke in mednarodna banka v Švici podaljšajo kredit nemški državni banki za 90 dni do vsote sto milijonov dolarjev.

Privatne banke bodo pozvane, naj za enkrat ne tirjajo svojih posojil v Nemčiji.

Mednarodna banka imenuje odbor, ki se naj bavi z vprašanjem kratkotrajnih posojil za Nemčijo in spremenitev teh posojil v dolgotrajna posojila.

Akcija nemških industrialcev za ustanovitev rezerve $125,000,000 na nemško diskontno banko je veliko pomagala.

Francija je preprečila vsako večje takojšnje posojilo za Nemčijo, ko je odločno odklonila vsako sodelovanje pri takem posojilu in vsled tega so bile sprejete le gole kosti Hooverjevega načrta, komaj drobtina tega, kar Nemčija nemudoma potrebuje.

Vsota dogovorjenega kredita je tako razdeljena, da Združene države, Anglija, Francija in mednarodna banka v Bazlu podpišejo vsaka 25 odstotkov.

Nemci naravno niso zadovoljni. Kancelar Bruening je danes sutraj rekel, da londonska konferenca ni uspela in dr. Curtius, nemški zunanji minister, je ponovno apeliral na francoskega zunanjega ministra Brianda za večjo pomoč.

Po zaključeni konferenci ostane vsa akcija nadaljnjega reševanja nemške krize v rokah mednarodnih bankirjev pod vodstvom odbora mednarodne banke.

Berlin, 23. jul. — Rezultat londonske konference je silno razočaral nemško javnost. Kredit v vsoti milijonov dolarjev za tri mesece je toliko kot čeber vode pri velikem požaru. Vladni krogi so potrti.

Pričakovati je še večje panike in nemirov. Fašisti in komunisti, ki silno izrabljajo situacijo, priravljajo nove demonstracije in nerede, zlasti te dni, ko so industrije v Nemčiji začele ustavljati obrat in število brezposelnih delavcev spet narašča.

Zadnje dni je opažati presenetljiv pojav, da se nemški fašisti obračajo k Rusiji in flirtajo s komunisti za skupno akcijo proti vladi.

Deledajalec žigosa bankirje

Pravi, da so pokazali veliko stupidnost pri reševanju ekonomskih problemov

New York. — (FP) — "Kar potrebujemo v sedanji ekonomski vojni, so višje mezde in višje cene," je dejal Charles Douglis, predsednik velike oblačilne firme. "Delavci bi prejemali višje mezde, če bi se delovni čas skrajšal na 36 ur v tednu v vseh industrijah in strokah. To bi sicer povečalo produkcijske stroške, toda to bi ne bila nikaka razlika, ako bi se uposlilo brezposelne in jim bi bila tako dana prilika do zaslužka, da bi potem lahko kupovali stvari, ki jih potrebujejo."

Douglis je dejal, da je stališče industrijskih baronov velikanska bedastoča. "Združene države," je dejal, "so bile v stanju organizirati armado 4,000,000 mož in zbrati milijarde dolarjev v vojnem času, toda v sedanji pomembnejši vojni, v vojni proti depresiji, ne morejo napraviti ničesar.

"V mojih štiridesetih letih kot predsednik oblačilne firme še nisem videl večje stupidnosti in pomanjkanja dalekovidnosti, kot jo kažejo kapitalisti, bankirji in vlada v zadnjih dveh letih. Kapitalisti so bedasti, ker mislijo, da bodo odpravili brezposelnost z znižavanjem mezdnega standarda. Bankirji so bedasti, slepi ali oboje, ker odtegujejo finančno podporo businessu in industrijam in tako povečavajo brezposelnost in ekonomsko depresijo.

"Nisem socialist niti boljševik, kljub temu sem uverjen, da je stališče sovjetske vlade pravilno. Do tega prepričanja sem prišel v zadnjih dveh letih. Ruski delavci morebiti ne zaslužijo toliko kot ameriški, toda profiti, industrijski kapital, ostane vladi in vlada je ljudstvo. Ako bi v Rusiji nastala nadprodukcija, bi bile razmere povsem drugačne kot v Združenih državah. Prebitek bi lastovalo ljudstvo, ne pa mala skupina kapitalistov in bankirjev kot tukaj.

"Tukaj imamo vsega preveč, trdijo nekateri. Preveč imamo živil, in na stotisoče ljudi strada; preveč je oblek, toda ljudje hodijo raztrgani, ker ne morejo kupiti obleke; hišo so prazne, toda miljoni morajo stanovati v nezdravih stanovanjih, ker nimajo denarja za plačevanje drage stanarine; preveč je izdelkov vseh vrst, a ljudje nimajo denarja, da bi jih pokupili."

Duhoven napaden pred oltarjem

Chicago. — V sredo zjutraj je Poljak Mihael Serocki, 3133 Wall st., napadel z nožem župnika Thomasa Bono v hipu, ko je ta skončal mašo v svoji cerkvi St. Mary's, 1039 So. 32nd st., in je odhajal v zakristijo. Bona je bil ranjen na vratu in napadalec mu je zrezal mašno obleko. Serockega so prijeli in odvedli v opazovalnico za umobolne.

Argentinski diktator zatira tisk

Buenos Aires, Arg., 23. jul. — Vlada diktatorja, generala Uriburuja, je včeraj velela ustaviti tri socialistične liste, ki so jo kritizirali.

Življenje žensk je podaljšano, pravi zdravnik

Vsem je pomoglo troje: svoboda, kratki lasje in lahka obleka!

Chicago. — Dr. A. F. Beddoe iz Dallasa, Tex., je zadnjo sredo častil 11,000 delegatinj iz vseh krajev Združenih držav in Kanade na konvenciji Woman's Benefit Asociacije v Palmer Housu s sledečo konstatacijo:

"Življenska doba povprečne ameriške ženske je danes daljša kot je bila pred nekaj leti. Ta napredek so ženske dosegle s svobodo, kratkimi lasmi in lahko obleko."

Dalje je rekel, da povprečna življenjska doba današnje ameriške žene je 55 let, to je nekaj več kot življenjska doba moškega spola. Ženske so zdaj emancipirane. Imajo manj skrbi, manj bojev in več ambicij za življenje. Žena je dobila novo upanje in samo to podaljšuje življenje. Kratki lasje in lahka obleka pomaga zdravju.

Dr. Beddoe je že 37 let vrhovni zdravniški pregledovalec omenjene ženske organizacije in rekel je, da govori iz izkušnje.

Teroriziranje rudarjev v Penni

Več kot tisoč rudarjev je bilo aretiranih, kar traja stavka

Pittsburgh, Pa. — (FP) — "Stavka zahteva žrtve," pravi George W. Maurer, pomožni tajnik Mednarodne delavske obrambe, v poročilu o aktivnostnih obrambnih organizacij v stavkovnem okrožju v Pennsylvaniji. Poročilo kaže, da so bili trije stavkarji ubiti, večje število drugih bolj ali manj ranjenih in več kot tisoč aretiranih, od katerih se krog tristo še vedno nahaja v zaporih.

Poročilo je sestavljeno na podlagi informacij, katere je Mednarodna delavska obramba prejela od svojih zastopnikov v stavkovnem okrožju. V skoro vseh naselbinah, ki so prizadete vsled stavke, ima organizacija komiteje, ki vodijo obrambo aretiranih in preganjanih rudarjev.

Od 867 rudarjev, ki so bili aretirani v zadnjih par tednih, jih je bilo 423 obsojenih v zapor od desetih do devetdeset dni. Sodniki nalagajo tudi denarne kazni in Mednarodna delavska obramba je zbrala fond več tisoč dolarjev za obrambo rudarjev, ki so bili poslani v ječo.

Domač drobiž

Iz Chicaga. — Čikaški banditje so zadnje dni spet enega Slovenca odpeljali na "izprevoz". Žrtev je bil Frank Kutin, star 18 let, bivajoč na 2026 W. 22nd Place in uposlen je bil v neki garaži. Zadnjo nedeljo so ga našli v gozdni preserví blizu Forest Parka s šestimi kroglami v ozadju glave, kar znači, da ga je gangerji ustrelili od zadaj v avtu. Kot kažejo okoliščine, so banditje oropali garažo in odvlekli fanta s seboj, da ne bo povedal.

Iz Milwaukeeja. — Zadnjo sredo je utonil v jezeru Denoon Charlie Demšar, star 17 let, sin znanega milwauškega rojaka Toneta Demšarja. Fant je imel srčno hibo in med plavanjem ga je zadela kap. Bil je član društva Badgers št. 584 SNPJ.

Iz Clevelanda. — Naglo je umrl Anton Jarc, star 59 let in doma iz Slatne pri Begunjah na Gorenjskem; zadela ga je srčna kap. Zapušča ženo in sina in bil je član društva št. 5 SNPJ.

Iz La Salla, Ill. — Tu je umrl nagle smrti Josip Gende. Zadela ga je srčna kap v avtu na cesti. Star je bil 53 let in zapušča ženo, dva sinova in štiri hčere. Tu je bival 28 let.

Atentat na kitajskega ministra

Šangaj, 23. jul. — Toča krogel in dve bombi sta včeraj pozdravili kitajskega finančnega ministra T. V. Sunga in njegovo spremstvo na tukajšnjem severnem kolodvoru. Sung je ušel neranjen, toda njegov tajnik je bil ubit in štirje drugi so bili ranjeni.

VAŽNO MEDICINSKO ODKRITJE NAZNANJENO

Dr. Kendall v Chicagu iznašel metodo za povečanje nevidnih bakterij in odpri pot za zdravljenje kočljivih bolezni

Chicago. — Dr. Arthur I. Kendall, profesor na medicinski fakulteti univerze Northwestern v Chicagu, je 22. t. m. naznanil, da je odkril novo metodo za opazovanje in eventualno izoliranje najmanjših bakterij, ki so do danes še nevidne pod najmočnejšim mikroskopom. Njegovi kolegi na univerzi pravijo, da je to največje odkritje, odkar je slavni Pasteur odkril bolezenske bacile.

Dr. Kendallova metoda stimulira rast onih oblik bakterij, ki so bile do danes nevidne človeškemu očesu. Bakterije zrastejo v laboratoriju v primeroma prave velikane in se pokažejo pod mikroskopom.

Važnost te metode je v tem, da bo odslej medicinskim raziskovalcem možno opazovati in proučavati doslej nevidne in neznane bacile, ki povzročajo razne nevarne bolezni, na primer raka, če ta bolezen izvira iz bacilov. Ko bodo ti bacili izaledeni, jih bo lahko izolirati ali osamiti in dobiti proti njim potrebno zdravilo.

Dr. Edward Carl Rosenow, direktor bakteriološkega oddelka klinike bratov Mayo v Minnesoti, je dejal, ko je slišal dr. Kendallovo poročilo:

"Dr. Kendallovo odkritje pomeni, da stojimo na pragu nove dobe za medicinsko znanost. Vrata so zdaj odprta za proučavanje in zdravljenje onih bolezni, ko so nam do danes dajale največ skrbi."

Navzoči zdravniki so opozarjali, da ni še nič gotovega, da bo to odkritje pomagalo premagati raka. Medicinska veda še danes ne ve, če je rak bakteričnega ali organskega izvora. Ako prihaja od bacila, tedaj bo lahko najti zdravilo; če pa je organskega izvora, je treba iskati drugih, doslej še neznanih načinov uspešnega zdravljenja raka.

Zdravnik obsojen na 15 let ječe

Chicago. — Dr. Thomas J. Ney, 7010 Stone Island ave., je bil v sredo obsojen na 15 let zapora radi smrti 20-letnega dekleta Elme Bromps iz Angore, Minn., ki je v zadnjim aprilu umrla v Chicagu za posledicami aborčne operacije, katero je on izvršil.

Izgredi v Bolgariji; eden ustreljen

Dunaj, 23. jul. — Včeraj so bile v več mestih Bolgarije komunistične demonstracije in bitke s policijo kakor poročajo iz Sofije.

Eden moški je bil ustreljen v Jamboliju. Dvesto komunistov je bilo aretiranih v Sofiji.

Rudarske konference najbrž ne bo

Razgovori reprezentantov United Workers unije z Lamontom in Doakom niso prinesli nikakega rezultata

Washington, D. C. — (FP) — John L. Lewis, predsednik UMWA, ter drugih deset glavnih uradnikov rudarske unije, niso dosegli ničesar na dvadnevni konferenci s tajnikoma Lamontom in Doakom. Vladna uradnika jim nista mogla dati zagotovila, da bo predsednik Hoover sklical konferenco med operatorji in reprezentanti unije, ki naj bi razpravljala o problemih in stabilizaciji premogovne industrije. Lewis je nedavno apeliral na Hooverja, naj skliče tako konferenco.

Po končanih razgovorih sta Lewis in Doak povedala poročevalcem, da je bila situacija na polju mehkega premoga temeljito pojasnjena na konferenci. Doak je izjavil, da se bosta on in Lamont posvetovala še z nekaterimi drugimi osebami in potem poročala Hooverju.

Ker so premogovni baroni, katere sta Lamont in Doak pred nekaj dnevi pregovorila, da so prišli v Washington, odklonili vsako konferenco z zastopniki unije, ne more vlada storiti ničesar. Lewis je dejal, da je stališče njegove unije isto kot je bilo, ko je poslal apel Hooverju. Unija še vedno zahteva, da vlada skliče konferenco, katera naj bi restavrirala rudarjem pravice do svobodnega zborovanja, pristopanja v unijo in sklepanja kolektivnih pogodb z delodajalci. Doak in Lamont nista hotela podati nobene izjave glede tega vprašanja.

Ko je bil Lewis vprašan, da li so na konferenci razpravljali o odpomoči za stradajoče rudarje, je dejal, da niso. Slično izjavo je podal delavski tajnik Doak.

Doak je nadalje izjavil, da se je National Mine Workers unija, levičarska unija, ki vodi stavko 40,000 rudarjev v zapadni Pennsylvaniji, južni W. Virginiji in Ohiu, odrekla udeležitvi konference, ko je njen tajnik predložil predsedniku peticijo proti sklicanju konference.

Lewis je povedal Hooverjevima uradnikoma, da njegova unija želi mir in stabiliziranje industrije, in dokler se to ne zgodi, ne more biti miru ne stalne zaposlenosti, kajti nepokoj med stradajočimi rudarji in kompeticija med operatorji bosta šli svojo pot. Drugi člani Lewisove delegacije so govorili o nevarnostih in nemirih, ki so neizogibni, če bodo operatorji še nadalje nasprotovali priznanju unije.

—Federated Pictures.

Delavske demonstracije na Japonskem. Slika kaže delavce in kmete blizu Tokija, kjer so pred kratkim zahtevali izboljšanje razmer. Kameje je policija napadla demonstrante, a morala se je umakniti pred točo kamenja.

Woll poziva milijonarje na boj proti Rusiji

Green ugira skrajšanje delovnika

Apeliral je na predsednika Hooverja, naj skliče industrijsko konferenco

Washington, D. C. — (FP) — Izvajanje dogovora med Ameriško delavsko federacijo in kapitalisti, ki je bil sprejet na konferenci v Washingtonu, katero je sklical predsednik Hoover v prvih mesecih depresije, je Hooverjeva dolžnost, je izjavil predsednik federacije William Green. Ta dogovor se glasi, da federacija ne bo vodila stavk, dokler traja kriza, industrijci so pa obljubili, da ne bodo znižavali mezd. Federacija je držala besedo, ne pa kapitalisti, zato je Green pozval Hooverja, naj ponovno pozove industrijske magnate na konferenco, ki naj bi razpravljala o tem vprašanju.

Green se je tudi izrekel za skrajšanje delovnega tedna na pet dni. Dejal je, da ni dobro za deželo, ako ignorira socialni nepokoj in mirno gleda na spopade delavcev s policijo.

"Ameriška federacija stoji še vedno na stališču, da bi bila splošna redukcija mezd največja nesreča za deželo", je rekel Green. "Nobenega vzroka ni, da bi milijoni ameriških delavcev trpeli nadaljnje redukcije njihovih dohodkov.

"Finančne, industrijske in socialne institucije bazirajo na socialnih sankcijah. Te socialne sankcije so v nevarnosti, kadar ustvarite v republiki armado brezposelnih. Vlada se ne bi smela obotavljati in bi morala določiti velike vsote denarja za izvajanje konstruktivnih mer, da se odpravi brezposelnost."

Politično gibanje med nogavičarji

Pri jesenskih volitvah bodo imeli listo svojih kandidatov za razne mestne urade

Philadelphia, Pa. — (FP) — Krajevna unija Ameriške federacije nogavičarskih delavcev je aktivna v gibanju za organiziranje neodvisne delavske stranke v Philadelphiji, kot poroča John W. Edelman, tajnik unije. Vsak zaposlen član unije prispeva 50 centov na teden v sklad, ki se bo porabil za volilno kampanjo. Kljub depresiji, kaže gibanje povoljen uspeh.

Neodvisna delavska stranka, ki jo poleg nogavičarjev podpirajo tudi druge unije, bo postavila listo svojih kandidatov pri prihodnjih mestnih volitvah. Delavstvo v Philadelphiji se je pričelo zavedati dejstva, da jim je politična organizacija potrebna v boju proti delodajalcem, ki kontrolirajo mestno administracijo, kar se je zlasti pokazalo v stavki nogavičarskih delavcev, ko so se te sile strnile, da razbijejo delavske organizacije.

Spopad med delavci in policijo

Newark, N. J. — Trije delavci so bili ranjeni v bitki s policaji, ko so slednji skušali preprečiti piketiranje neke tukajšnje tekstilne tovarne, v kateri je bila proglašena stavka. Policija je proti delavcem rabila bombe za solzenje in količke.

Pet stavkarjev je bilo aretiranih na obtožbo nespodobnega obnašanja in kaljenja miru.

Lindbergh odleti prihodnji teden

New York. — Chas. A. Lindbergh in njegova žena nameravata poletati proti Aziji prihodnji teden. Polet bo čez Kanado, Hudsonski rt, severno Alasko in ob obrežju Sibirije do Tokija, od tam pa na Kitajsko.

V komiteju, ki ga je imenoval Woll za pobijanje komunizma, so poznani nazadnjaki in openšaparji

New York. — (FP) — Matthew Woll, predsednik Narodne civične federacije, je v soglasju s resolucijo, ki je bila sprejeta na zborovanju te organizacije imenoval komitej, ki šteje sto članov in katerih naloga je pobijanje komunizma v Ameriki in gonja proti sovjetski Rusiji.

Eden teh je J. P. Weyerhaueser, milijonar in načelnik lesnega trusta. Weyerhaueser uposluje krog 15,000 delavcev v gozdarskih kempah v severnozapadnih državah, katere brezobzirno izkorišča. V nedavno izdani knjigi "Labor and Lumber", ki jo je spisala Charlotte Todes, pravi ona, da je ta lesni baron najhujši sovražnik organiziranega delavstva in da vzdržuje dobro organiziran špionažni sistem, da ubije vsak poskus za organiziranje delavcev v svrho izboljšanja delovnih razmer. Drugi openšapar, ki ga je Woll imenoval v komitej, je Wilson Compton, predsednik National Lumber Mfg. asociacije.

Peter J. Brady in Ellis Searles, urednik glasila Lewisove unije "Mine Workers Journal", sta tudi člana komiteja. Prvi večkrat nastopa kot govornik na banketih, ki jih prireja tammanitski dvorec, in je intimen prijatelj Trubee Davisona, tajnika v Morganovi finančni skupini. Konstitucija Lewisove unije sicer vsebuje klavzulo, ki prepoveduje članom te unije članstvo v Wollovi federaciji, toda Searles se menda ne šteje za člana ali uradnika unije, čije glasilo urejuje, dasi je v komiteju označen kot reprezentant delavstva.

Mrs. Henry P. Loomis, svakinja državnega tajnika Stimsona, je tudi članica komiteja. Pred enim letom je prišlo na dan, da je prispevala veliko vsote denarja grupi ruskih monarhistov, ki bivajo v Združenih državah. To stvar je odkril časnikarski poročevalec John L. Spivak. Spivak je pozneje povedal, da je državni tajnik dobro informiran o aktivnostih njegove svakinje, toda protestiral je proti objavi Spivakovega razkritja, "ker bi to lahko spravilo državni department v zadrego". Glavni vodja ruskih caristov v tej deželi je George Djamgarov, ki z denarjem, katerega prejema od ameriških plutokratov, kuje zaroto za strmoglavljenje sovjetske vlade.

Španska vlada ne dovoli obsednega stanja

Začasna vlada v krizi radi stavke sindikalističnih unij

Madrid, 23. jul. — Španska ustavodajna skupščina je zavrgla predlog začasne vlade za omejeno obsedno stanje v Sevillu z namenom, da se zatre "sindikalistična revolucija", ki jo napovedujejo sindikalistične delavske organizacije, katere vodijo celo vrsto stavk. Sklep zbornice je povzročil krizo v začasni vladi in socialisti so zapretili, da resignirajo.

Sindikalistične stavke v Sevillu in drugih mestih so izzvale krvave izgrede, v katerih je bilo zadnje dni 17 oseb ubitih in veliko več ranjenih. Sinoči je bil en vojak in trije civilisti ubiti v Triani.

235,000 samcev v Chicagu

Chicago. — Na podlagi statistike lanskega ljudskega štetja je v Chicagu 790,500 družin, ki štejejo skupno 3,155,000 oseb. Na drugi strani je 235,000 samcev in samic, ki so brez družinskih vezi in žive sami zase.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicago) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
PROSVETA
2657-59 South Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Mesto, ki nima davkov

Mesto, ki nima davkov, je v državi Kansas in imenuje se Chanute ter ima 10,000 prebivalcev. Prebivalci, posestniki zemljišč in hiš kakor neposestniki, ne plačujejo nobenih davkov mestni občini. Kaj je vzrok?

Vzrok je, ker je mesto lastnik javnih naprav: elektrarne, plinarne in vodovoda. Mesto prodaja električni tok, plin in vodo po nižjih cenah kot so v vseh ostalih mestih Kansasa, v katerih so take naprave v rokah privatnih družb, kljub nizkim cenam pa ima mesto Chanute toliko dobička, da lahko pokriva vse svoje stroške in zato ni treba meščanom plačevati nobenih občinskih davkov. Dobiček elektrarne, plinarne in vodovoda plačuje policijo, požarno brambo, javno knjižnico, vse civilne mestne nameščence in poleg tega preostaja še toliko denarja, da si je mesto pred kratkim omislilo javno godbo, letališče in mestni avditorij, v katerem imajo domače organizacije svoje prireditve brezplačno. Omenjene javne naprave so vredne milijon dolarjev, tako da pride na vsakega prebivalca sto dolarjev lastninskega deleža. In — kar je glavno — mesto je brez dolgov; vse javne naprave so se same poplačale.

Razume se samo ob sebi — dasi poročilo molči o tem — da je napredek tega mesta odvisen tudi od poštenega gospodarstva mestne uprave. Kjer je korupcija, tam ni uspeha, pa naj so dohodki občine še tako veliki. Gospodarska demokracija je nemogoča, kjer ni sposobnosti v upravi in vodstvu.

Mesto Chanute v Kansasu je nov dokaz, da se javna podjetja izplačajo in pomenijo velik napredek ter korist za ljudstvo, kjerkoli je ljudstvo dovolj zrelo in sposobno za tak korak.

Komaj par tednov je tega, kar je pomožni mornariški tajnik Ernest Lee Jahncke govoril na patriotični slavnosti v Altooni, Pa., in pobijal javno last javnih naprav. Rekel je, da je poobčinjenje ali podržavljenje javnih naprav "ekonomsko nazadovanje", da vodi v boljševizem in korumpirano birokracijo in da "se sploh ne izplačuje", ker manjka privatne iniciative, torej mora podjetje prej ali slej propasti.

Jahncke bi moral iti v Chanute in v nekatera druga mesta v Združenih državah in Kanadi, ki z dobrim uspehom vodijo svoja javna podjetja, pa naj bi vprašal prebivalce, če bi hoteli dati svoje naprave privatnim izkoriščevalcem. Zanimivo bi bilo slišati, kaj bi mu odgovorili.

Privatna iniciativa je all right za — privatne izkoriščevalce. Ni pa za delovno ljudstvo, ki plačuje davke, obresti in dividende privatni iniciativi. Mesto Chicago je v luknji za petdeset milijonov dolarjev, ker ima armado privatnih iniciatorjev. Izkušnja uči.

Vsak brlogar hvali svoj brlog. Še nikdar ni bilo toliko hvalisanja ameriškega industrijskega sistema kot je danes v dobi težke krize. Zdi se, da so industrijski kralji v velikem strahu in vsi, ki so jim pripravljeni služiti, so dobili posiv — in ček — naj dobro lomijo sulice za kapitalizem. Nikdar prej še ni imel ekonomski individualizem toliko slavospevov. Od velikega inženirja na vrhu do zadnjega kričača na blatnem dnu se poje slava sedanjemu pokajočemu gospodarskemu redu. "Ni ga boljšega reda pod solncem . . . in če ta propade, propade civilizacija in človeštvo . . ."

Take slavospeve je bilo slišati tik pred civilno vojno v Združenih državah, ko je bilo že očitno, da je suženjski sistem na jugu na robu poloma. Takrat so prav tako hvalili in opevali suženjstvo črncev — celo za "božjo instituclijo" so ga poviševali — in svarili, da propade ameriška civilizacija, če se odpravi sistem suženjstva!

Vse to delajo oni ljudje, ki nič ne pozabijo in se ničesar ne nauče.

Iz Rima poročajo, da je papež Pij molil za slepce (fašiste), da bi videli. Slepec Mussolini bi moral vrniti uslugo in moliti za slepce v Vatikanu. Na obeh straneh seveda ne bo molitev nič zalegla. Najboljše bi bilo, če bi se vodilna slepca spet pobratila in potem vodila drug drugega v — jamo.

Kanibali v Afriki so ubili in pozrli belgijskega uradnika. Belgijske čete so potem pobile 57 kanibalov. Vest ne pove, če so jih tudi pozrli.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

S pota

Že dolgo se sliši pesem, da so delavske razmere slabe. To je žalostno, posebno pa še zato, ker pri tem trpi mnogo otrok in mater. V Minnesoti so pred mesecem delali po 4 in 5 dni v tednu, sedaj pa komaj po 8 dni v celem mesecu!

Dne 19. julija se je vršil velik piknik okoliških škandinavskih naseljencev na prostoru ob Vermilion jezeru v McKinley parku. Kot glavni govornik je nastopil minnesotski governer, ki se je občinstvu predstavil za delavca, ki se je povspel do governerske časti. Dejal je, da se ne sme gledati ne na strankarstvo ne na vero ali narodnost, ampak le na poštenje človeka, pa da bodo v postavodajah možje, ki bodo skrbeli za interese delavcev. Potem bi bili vsi javni uradniki naklonjeni delavcem in časi bi se kmalu izboljšali za vse delavce, je dejal governer.

Potem je nastopil dr. Bradley iz Chicaga, ki ima svoje letno stanovanje blizu Vermilion jezera. Govoril je v šaljivem tonu. Nato je okrog 50 Indijancev plesalo bojni ples. Občinstva je bilo mnogo, na tisoče.

V Minnesoto prihajajo turisti, da ubeže pred vročino, ki pritiska v mestih. Toda letos ne prihajajo v tolikem številu kot prejšnja leta, kajti depresija je udarila marsikaterega, da si ne more privoščiti oddiha v hladni senci ob minnesotskih jezerih.

Kot je mnogim znano, živi na Elyju, Minn., naša stara korenina, rojak Frank Lozar, ki je star 96 let. O njem sem pred par meseci poročal v Prosveti, da je zbolel. Sedaj sporočam, da ima od 1. julija naprej boljšo postrežbo. Lozar je bil eden prvih belih naseljencev v St. Louis okraju v Minn. Zato so gotovi krogi poskrbeli, da ima Lozar vso postrežbo in snago. To vest poročam z veseljem, kajti mnogi so me pismeno vprašali o stanju našega prvaka na Elyju, Minn., rojaka Franka Lozarja.

Matija Pogorelc.

Poročilo zastopnika

Herminie, Pa. — Na 19. julija sem obiskal to naselbino na št. 1 in se ustavil pri družini Smolich. Potujem za Prosveto in Proletarca in pa za nagrobne kamne. Ako ne bi imel toliko prijateljev v teh krajih, bi mi šla trda v teh časih. Naše vrle slovenske gospodinje pa so mi vselej naklonjene. Delavske razmere so povsod 90% pod ničlo.

Dne 21. junija je Hribarjevo družino zadela nesreča, ko je v avtni koliziji izgubil življenje njihov 19-letni sin Edward, član angleško govorečega društva SNPJ v Herminie, Pa. Jednota je zgubila z njim mladega in aktivnega člana. Hribarjeva družina je seveda najbolj hudo prizadeta, posebno še zato, ker je imela v enem mesecu dva smrtna slučaja. Prizadeti družini pokojnega mladeniča izrekam moje globoko sožalje!

Anton Zidanšek,
zastopnik Prosvete.

Iz West Virginije

North Wheeling, W. Va. — Skoro štiri leta smo nosili glave pod kamen v premogokop, pa po celih 12 ur na dan. Na vsaka dva tedna pa smo prejeli do $4, malokdaj pa 25 dolarjev. Mrtvo delo smo opravljali zastonj. Od tone so plačali 40c, največkrat pa je 30c. Če pa se vključi vse stroške v jami, tedaj pride komaj okrog 13c od tone! Razmere so bile slabe in postajale so še slabše. Zato pa ni čuda, da so se premogarji uprli — sami in šli na stavko. Po preteku enega tedna so prišli organizatorji N. M. U., ki nam pomagajo na vse načine, da bomo zmagali. Veliko nam v stavki pripomorejo naše vrle ženske, ki se bojujejo v naših vrstah.

Nekateri pristaši in uradniki Lewisove unije se pičijo vmes in delajo zgago. Prišla sta Chinque in Hall ter rekla, da ženskam ni potreba hoditi na piket. Par Poljakov in črncev se je podalo in so podpisali komunistično unijo, pa hodijo sedaj tlako delat v jamo. Največ skebov pa pride iz Ohia, ki so stari komaj po 17 let.

Naši delegatje so se vrnili dne 16. julija s konvencije N. M. U. in so rekli, da so prišli telegrami iz Francije, Nemčije in Rusije, ki so jih poslali delavci, ki nas vzbodbujajo k vztrajnosti in solidarnosti. To nas je precej okorajžilo.

Premogarji stradajo. V skladiščih čaka na milijone bušljev pšenice. Lepa uredba! Ameriški delavci smo čez mero potrpežljivi. Toda enkrat bo vsega zadosti, kajti vsaka stvar ima svoje meje, tako tudi delavska potrpežljivost. Povprečni Američan se boji imena socialist, še bolj pa imena komunist, kot hudič križa, kot pravijo. Vsak upa na boljše čase, ker morajo priti, toda delavstvo si jih mora samo izvojevati, kajti na krožniku mu jih nihče ne bo prinesel.

Naj še omenim, da jaz ne hodim na stavkovno stražo, ker me je zadnji dan dela v premogokopu pobilo na desno nogo.

Louis Bregant.

Razne novice

Bridgeport, O. — Dne 18. julija zjutraj sem se napotil v naselbino Salem, O. Na potu skozi Warwood, W. Va. sem videl kako so stavkarji na piketu korakali po dva in dva skupaj, pa niso smeli stopiti na tlakovano cesto, ampak zraven tlaka po blatu so hodili. Šerif-deputijev je bilo vse črno. Človeka pretrese, ko vidi premogarje, ki se bojujejo za svoje pravice v takem položaju. Mislil sem se ustaviti, pa sem moral odkuriti. Šele na drugem koncu sem se ustavil in vprašal enega, kako da gre s stavko. Povedal je, da jih več kot polovica dela. Tam vodita stavko, kot mi je on povedal, obe uniji.

Videl sem v Prosveti ne dolgo tega, da National Miners unija kritizira socialiste in Norman Thomasa zaradi podpore in ne vem kaj še. To ni lepo od njih. Kajti socialisti se mučijo in prosijo okoli in podpirajo potem stavkarje, neglede kaj si ali kam spadaš, ako si res stavkar in podpore potreben.

Ko sem bil nedavno tega v Penni, je bil sam Norman Thomas v Imperialu in drugod z drugimi sodrugi, ki so podporo delili. Za zahvalo ga N. M. U. blati. S tako taktiko ne bodo daleč prišli.

V Salemu sem obiskal istega dne več naših rojakov, nekateri so farmerji. Zvečer smo imeli sestanek pri br. Jakob Mihevcu in rezultat sestanka je bil, da smo ustanovili soc. klub J. S. Z. Kot kaže, bo imel klub dober obstanek, čeravno je tam zelo malo naših rojakov. Dobil sem tudi nekaj naročnikov na Proletarca. Drugi dan je imelo društ. št. 476 SNPJ piknik, ki je bil dobro obiskan, posebno Power Point je bil dobro zastopan. Na pikniku sem tudi spregovoril par besed v prid SNPJ in delavstva v splošnem. Med govorom je vladal lep mir. Zvečer sem se odpravil v Girard, kamor sem prišel pozno drugi dan. Sem obiskal več rojakov, a kar so večinoma delali, sem šel ob 1. popoldne proti domu.

Mesto Salem leži na zelo prijaznem kraju. Ima precej industrij, ki še nekaj obratujejo, vendar se dela ne dobi in je mnogo brezposelnih. Novemu klubu kot društ. št. 476 želim mnogo napredka, da boste imeli pri klubu članstvo podvojeno ko se zopet vidimo. Vsem v Power Pointu, Salemu in Girardu, ki ste mi šli na roko, hvala za naklonjenost!

Joseph Snoy.

Mestne volitve

Girard, Ohio. — Volitve v mestno zbornico se bližajo. Vršile se bodo dne 11. avgusta. Vse z napetostjo pričakuje izida teh volitev. Kar je pa še posebnega pomena, je to, da se bo naš narod prvič v zgodovini naše naselbine podal v politično borbo za izvolitev svojega rojaka za councilmana. Za councilmana v tretjem wardu kandidira naš poznani pošteni mož Joe Cekuta, tukajšnji trgovec, ki že sedaj zavzema mesto odbornika v zdravstvenem oddelku.

Rojaki, storite svojo dolžnost in oddajte svoj glas za svojega rojaka. Pustimo tiste naše predsodke, ki so nam vedno v škodo in pojdimo s ponosom v volilne koče za zmago našega rojaka, ker bomo lahko pričakovali od njega, da nas bo zastopal kadar bo potreba. Če se Italijani in drugi zanimajo za našega rojaka, da bi bil izvoljen, moramo pokazati svojo moč tudi mi, ako hočemo, da nas ne bodo še naprej izkoriščali. Italijanski narod ima svojega councilmana že leta in si prizadevajo še do drugega. Vidite, da je samo od nas odvisno, da si lahko priborimo zmago, če bomo složno nastopili.

Obenem vas opozarjam na shod v našem domu na 5. avgusta ob 8. zvečer. Na tem shodu bodo nastopili sedanji župan, ki je zopet kandidat za župana, David, J. Rees, Joe Cekuta in drugi. Zato apeliram na vse, da se udeležite tega shoda in pokažete, da se zanimate za novo mestno vlado. Obenem se vam bo razložilo kako voliti, ker se večkrat pripeti, da kateri ne izpolni glasovnice pravilno. Povem pa že vnaprej, da ni treba misliti, da imam jaz kakšno korist od tega. Storite svojo dolžnost, ki bo v korist naši naselbini in nam vsem. Pridite na shod 5. avg. in volite za našega rojaka, 11. avgusta.

John Dolčič.

Francelj poroča

Pierce, W. Va. — Pravijo, da delam vse po prijateljih. Saj to je prav, kajti delavci moramo skupaj držati — po prijateljsko. Kapitalistični sistem poskrbi, da smo vsi enako izkoriščani, zato moramo vsi delavci skupaj orati, da kaj dosežemo.

V to naselbino je pred kratkim prišel precej navihani ptiček, pod imenom Veber, ki je pobiral naročila za obleke za neko čikaško firmo. Dotična tvrdka je bila obveščena v Chicago in nastopila je sama proti njemu. Kakor sem izvedel, je ta ptiček oškubil precej naših rojakov tukaj in v okoliških naselbinah. Je šest čevljev visok, zagorele polti in suhljat. Baje govori devet jezikov in vse "precej dobro". Po rodu je Kočevar, ker ga je neki rojak spoznal, a se je branil, da ni on "ta pravi". Ako se ne motim, je bilo njegovo ime že enkrat omenjeno v Prosveti v zvezi z goljufivimi nakanami. Ako ga kje zalotite, ga naznanite oblastem.

V kratkem se bom oglasil in omenil par stvari o tukajšnjih premogarskih organizacijah, kajti tukaj so kar tri.

Westvirginski Francelj.

Skupni piknik

Lyons, Ill. — Prihodnjo nedeljo priredita društvi "George Washington" št. 270 SNPJ in "Mir medju nama" št. 228 HBZ velik skupni piknik na Kegelnovem vrtu v Willow Springsu, Ill. Na pikniku se bodo vršile različne igre. Najvažnejša točka na programu bo igranje žoge (indoor baseball), med članicami društva "Integrity" proti moškim igralcem "McCook Indians".

Na pikniku bo "oddana" ženska ali moška ura v vrednosti $15.00. Vstopnina in številka za uro je 40c. Veselični odbor je poskrbel, da bo na tem pikniku povoljno ustreženo starim in mladim. Za lačne bo na ražnju pečenih pol ducata janjcev; tudi za žejne je preskrbljeno. Igral bo "Jadran" orkester iz Lyons, Ill.

Začetek ob 2. pop. Uljudno vabimo prijatelje, da nas posetijo na tem prvem velikem skupnem pikniku.

Veselični odbor.

"Odprto pismo"

West Allis, Wis. — Te vrstice so namenjene Tonetu Podgoričanu, ker želim, da se kaj kmalu vrne z njegovih napovedanih počitnic ter da postane spet aktiven v našem priljubljenem dnevniku Prosveti. Njegove "opazke" in "saj pravim" sem vselej z veseljem čital. Sedaj pa je prenehal. Upam, da se v kratkem spet povrne.

S tem pa ne mislim, da bi Tone spet začel "polemizirati" s koloradskim Jurčkom, ker ni vreden; dnevnik Prosveta ima vse večje namene kot te, da bi tratil svoje kolone s kakšnimi klepetuljami. Trunkove čenče naj ostanejo le v "A. S.", ker tja spadajo. Pa basta!

Tonetu pa želim tudi povedati, da so svoječasno tudi mene tlačili v hlače pokojnega urednika. Pa so se seveda zelo motili, o čemer so se pozneje prepričali, priznali pa niso, ker ti ljudje nikdar ne priznajo svojih zmot in napak. Prosveta ima mnogo dobrih dopisnikov. Naš L. Ambrožič zna pero sukati dobro. Vidmar ne zaostaja za njim, Ule pa istotako napiše mnogo koristnega. Seveda so tudi drugi, ki so vredni, da se bi jih omenilo, pa kdo bi vse naštel. Saj vsi vemo, da naš Spartak dela mnogim nazadnjakom preglavice s svojimi jedrnatimi dopisi in članki. Poleg teh se odlikujejo s svojimi prispevki v našem delavskem listu tudi drugi. Dopise teh sotrudnikov ne bi smel prezreti noben zaveden delavec.

V Sheboyganu strelja kozle rev. Černe, kot je navajen. On se periodično oglaša in strelja svoj "šuspulfer". On je menda bolan, pa sika in rohni. Ga bo že minilo. Toda moje "odprto pismo" ne sme biti predolgo in ne sme zaiti s tira (če že ni), kajti namenjeno je bilo v prvi vrsti Podgoričanovemu Tonetu.

Joe Radelj.

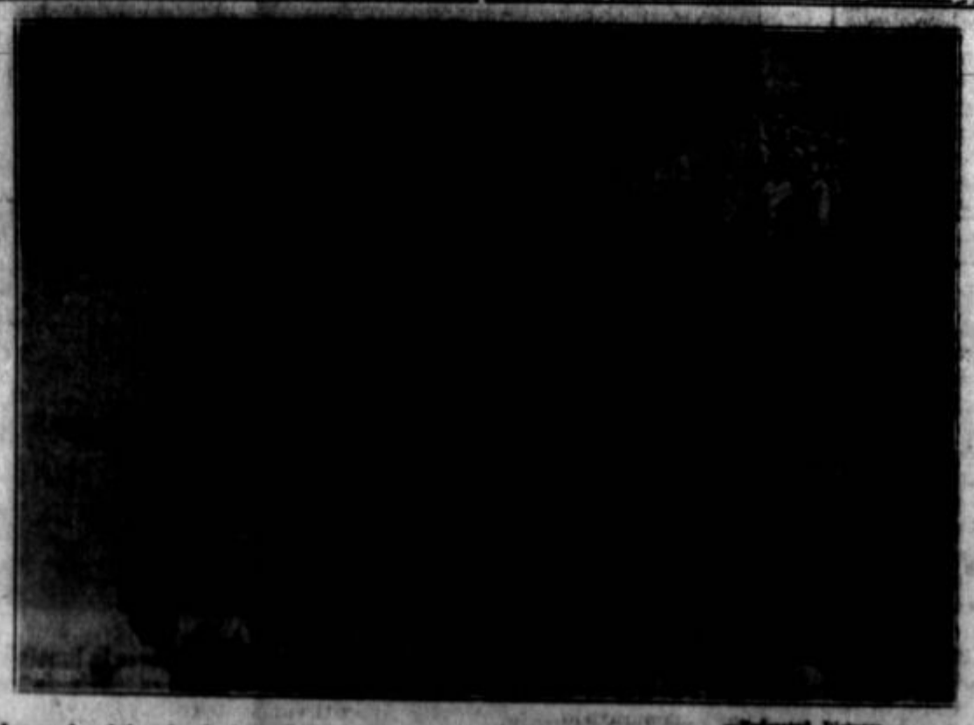

—Pacific Pictures.
Japonske delavske in kmečke žene sodelujejo pri demonstracijah pri Tokiju za boljše razmere.

Nekaj za mlade ženske

Suhi lasje zahtevajo drugačno nego

Suhe lase smeš umivati kvečjemu vsa štiri tedne, in sicer na tale način:

Vzemi jajčni rumenjak, ga dobro speni masiraj z njim lasišče. Nato izplakuj las vodo, ki jo izmenjavaj toliko časa, da osta voda popolnoma čista in prozorna. Nato la izkrtači in jih potisni z rokami v lego, ki želiš. Star pajčolan, s katerim oviješ gla ti bo mnogo koristil, posebno če spiš z nji Že drugi dan boš opazila, kako dobro ti bo žala pričeska. Suhih las ne smeš kodrati vročim železom in ne osuševati z vročim zr kom; suši jih s pahljačo toliko časa, dokler postanejo suhi, in lasje kmalu ne bodo v krhki.

Kratki lasje so bolj izpostavljeni prahu kot dolgi

Kratki lasje so v splošnem bolj gosti raseje hitreje kakor dolgi, zato jih je treba bolj negovati. Ampak tudi pri kratkih laseh treba paziti, da niso preveč mastni in krh in ravnati tako, kakor smo zgoraj omenili.

Če hočeš, da bodo lasje mehki kakor sv kani v vodo, s katero jih izplakuješ, nekaj k ljic glicerina. Če hočeš okrepiti lasišče kratkih laseh, ga moraš vsaj vsakih štirin dni dobro izmasirati. Glavo umij, in šele je lasišče dobro izplaknjeno, ga pregneti. Pr naj dobro pritiskajo na lasišče, ki je pri kr kih laseh še bolj izpostavljeno vremensk vplivom, prahu in nečistosti kakor pri dolg Kratki lasje so samo tedaj lepi, če so brez v ke hibe in napake.

Oblika pričeske in britje tilnika

Pri kratkih laseh je oblika pričeske p posebno važna; dokler so lasje še vlažni, prav lahko uravnajo, kakor kdo hoče. Tr jih je samo spraviti v zaželjeno smer in pre zati s pajčolanom, pa jih posušiti šele ted ko so v pravi legi. Tilnika rajši ne brij. Ob tilnik je samo tedaj lep, kadar je obrit, po je pa ni nič bolj odurnega, kakor obrit žen tilnik. Če lasje v tilniku ne rasejo lepo, trdo krtači zjutraj in zvečer navzgor, dok se ne privadijo na novo lego. Tudi rast las oblika pričeske se da s potrebno energijo un nati, kakor kdo hoče.

Milina in ljubkost se dasta priučiti

Ljubkost ženske je njena najprivlačne dražest. Vendar je dosti žensk, ob kate zibeli niso boginje-miline očividno zinile no ne besede. Toda prav nobeni ženski ni tre negraciozno tavati skozi življenje, zakaj t ljubkost je odvisna od volje.

Vsaka ženska mora polagati nase in svoje kretanje v trdi disciplini tisto pozorn ki je potrebna za gracioznost. Naravna lj kost, ki jo opevajo pesniki, je dana le malo terim, in še tem navadno le v cvetju prve m dosti. Nadomestiti jo mora pozneje zave gracioznost, ki izvira iz tehnike, ki pa ni t ba, da bi bila manj lepa od prirojene.

Če ženska sede z razkoračenimi noga s prsti navznoter, kar se prav pogostem vi ni več ljubka.

Vsaka mati, vsaka vzgojiteljica naj svojim gojenkam pokazala, kako se sedi in ko je treba sesti. Ne da bi podcenjevali gos dinjskih čednosti, trdimo, da je prav tako v no to, da napravi ženska graciozen in do vtis, kakor če se zna prav zavrteti v kuhinji stanovanju.

Kadar sedeš pazi zlasti na svoje no Eno nogo položi nekoliko pred drugo, a prs ne obračaj nikdar navznoter.—Žena in dom.

(KONEC.)

Pojoče mravljišče

Pariška "Liberte" prinaša zanimivo po čilo o delu neimenovanega znanstvenika, ki s nuje v predmestni vili sredi velikega vrta posluša pesmi v mravljišču, ki jih doslej slišal še noben človek. Predočil je znan novo skrivnost, ki je ni slutil niti Maeterlin avtor znane knjige o mravljah. Ta vpogled novi tajinstveni svet mu je omogočil kak Kolumbovo jajce, preprost, a duhovit in Kakor znano, obvlada nova radio-tehnika t kratke ,samo nekoliko kilometrov dolge valo A pariški raziskovalec je zgradil radiopost ki vlovi tudi komaj 0.1 mm dolge valove. ta način je ugotovil, da niso mravlje nikak neme, temveč govorijo in pojejo.

Poročevalec pariškega lista, ki je zašel skrivnosten vrt, je v začetku ugledal veliko ško mravljišče, kjer so viekli tisoči drobnih lavcev sem pa tja slamice, bilke in druge pr mete. Izpustil je na griček malo podolgov škatljo in peljal poročevalca v laboratorij. tegnil je vzvod radioprejemnika in aparat pričel oddajati glasove na vrtu zaposlenih m velj. Kaj je slišal dopisnik? — "Od kr sem razločil samo nejasen votel ropot, sl oddaljenemu šumenju velikanske človeške m žice. Na to se je uho navadilo in sem razl posamezne kratke klice ali povelja. Ne v kaj pomenijo ti glasovi, a ni dvoma, da so oddajale mravlje. Vila je tako oddaljena človeškega ropota, da niso prišli v poštev beni pariški zvoki. Naposled je postalo šu nje skoro neslišno, in je zadonela namesto ga glasna pesem. Pričela se je z nežnim p nissimom in se v čudnih prehodih stopnjev do navdušeno doneče himne ali koračnice. smo upravičeni domnevati, da beležijo ti glasovi počitek, zoiroma napeto delovanje m velj? Kdo ve! Poslušal sem celo uro mr ljinčjo pesem, in odkrito povem, da nisem koli v življenju občudoval nežnejše čar glasbe.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

Strela ubila mladeniča

Ljubljana, 2. julija 1931.

Včeraj proti večeru se je spet ripravljalo k nevihti. Nebo se previeklo s temnimi oblaki, zaelo je treskati in vlilo se je tu nekoliko dežja. Kmalu je pohal tudi dež, a je ponoči spet čelo deževati.

Ob včerajšnji pripravi na neihto pa je strela ubila nekega ladeniča pri Jaršah. Vencelj tarič iz Mrzle luže, uslužben ri mlinarju Nastranu v Radoljah, se je s tovarišem hlapcem šnikom vračal proti mlinu, beč pred pretečo nevihto. Ko a dospela kakih 100 m od brjavne napeljave, se je zabliskalo in treščilo, da je oba vrglo tla. Ko se je hlapec Sušnik vedel, je videl, da leži Starič leg njega brez glasu in nepreično. Začel je klicati na pooč, prihiteli so ljudje in domlski zdravnik dr. Kramžar, ki ugotovil smrt Stariča. Strela je zadela naravnost v glavo mu ožgala levo sence in lase. okojnik je bil priljubljen devec.

Samomor mladega brivca. — ri brivcu Radiču v Konjicah je l za pomočnika 33-letni Alojj Letnar, ki je hotel prav te i otvoriti svojo delavnico v pačah. V sredo zvečer je imel slovilni večer s svojimi prijalji, ker je naslednjega dne naeraval odpotovati v Apače. aslednjega jutra pa je našel smonoša Letnerja ležati nezastnega na popotnih košarah v anovanju. Na mizi je stala ša z ostankom strupene razpine, s katero se je Letner zarupil. Prepeljali so ga v bolco v Konjice, kjer je v petek mrl. V nedeljo so ga pokopali.

DROBNE VESTI

Sleparski kulukarski revizor ijet. — Pred mesecem že smo ročali o nekem sleparju, ki je iskoval župane po Slovenskih ricah in se izdajal za banovinega revizorja, ki mora pregleti, kako opravljajo občine kuk. Mnogi so mu nasedli, te dni so ga na Galušaku aretirali. to komaj 19-letni hlapec Franc aček, ki je pred meseci še sluza hlapca v ptujski okolici. eseca maja pa je začel na svoroko lažjo službo revizorja. Oskal je mnogo občin, se predavljal županom za revizorja, dil na ceste nadzirat dela kukarjev (kuluk je davek za cee, ki ga plačujejo državljani a denarjem ali pa z delom na ceah), najemal sobe v lepih hih na kredit, iztirjaval davek kuluk in spravljal v svojo malter hodil od občine do občine. vsaki občini se je mudil po več i. Najrajši je obiskoval kmete, še niso plačali kuluka. Tam je žepa sinovega suknjiča ukralistnico s 500 Din. Kesneje ga na cesti aretirali orožniki, so že vohali za njim. Prepeljaso ga v mariborske zapore, r bo počakal razprave. Na bi ima mnogo prestopkov in ogo kuluka je pobral v obliki narja. Lahkovernim županom, jih je bil lažnivi revizor ponil za nos, je seveda nerodno, bolj pa onim kmetom, ki bodo rali še enkrat plačati kuluk.

Smrtna nesreča otroka pod lomotivo. — V bližini Rimskih plic se je pripetila v ponedek smrtna nesreča otroka na gi. Iz Celja je pripeljal vlak mo čuvajnice 536, v kateri nuje progovni obhodnik Ceek. Bil je z ženo v kuhinji, ok pa se je zunaj na progi il. Ko je pripeljal vlak krog oka, je strojevodja opazil otroskušal je ustaviti vlak, a je nemogoče, ker je vlak vozil lo in bil zelo obtežen. Ko se vlak ustavil, ni bilo na lokotivi opaziti nobenih znakov reče. Ko je dospel potem vlak Rimske toplice, je strojevodja ročil vso stvar in železničar bej je odšel pregledat progo, se morda vendarle ni pripetiesreča. In res je našel ob prorvavečega otroka, 15 mesecev ro Marijo, hčerko Celinška. Oka je progovni čistilec na lootivi vrgel v stran in mu razglavo. Otrok je nekaj minut neje v čuvajnici umrl.

mrten padec s češnje. — Že nesreč se je pripetilo pri lenjem obiranju češenj. Komaj 27-letni Avguštin Žlebir iz Viševce pri Cerkljah pa je tako nesrečno padel s češnje, da je umrl za poškodbami. Obiral je domačo češnjo v bregu, padel z nje in se potolkel tako, da se je takoj onesvestil. Ko se je zavedel, je čutil silne bolečine v prsih. Ležal je doma, zdravnika niso poklicali, zvečer pa je poškodbam podlegel. Najbrž si je pri padcu močno pretresel možgane in dobil težke notranje poškodbe.

Spet nevihte. — Nevihte se ponavljajo vsak teden. Včeraj 1. julija je nevihta besnela nad ljubljanskim poljem, a k sreči ni padala toča in ni napravilo velike škode. O smrti delavca Stariča v Jaršah poročamo na drugem mestu. Predvčerajšnjim pa je nevihta plesala nad slovenjegraško okolico ter je padala toča, ki je oklestila še tiste pridelke, ki so ostali po zadnji nevihti. Pobila je tudi polja, tako da bo letina slaba. Prijatelje vinske kapljice je hudo zadela vest, da je toča oklestila skoro vso trto na Gadovi peči, kjer zori najboljši cviček. Vsa Gadova peč bo dala bore malo vina. Cene vinu so se zato v tistem okolišu že nekoliko dvignile. Tudi v Zasavju je zadnjega junija padala toča, a je kmalu prenehala, ne da bi bila napravila večje škode.

Helen Kellerjeva, gluha in slepa ameriška pisateljica, v Ljubljani

Helen Kellerjevo, ki je v zgodnji mladosti — v 19. mesecu svojega življenja — izgubila vid, sluh in govor, še predno ga je imela, a se s silno energijo in ob strani dobrih dveh vzgojiteljic naučila govoriti in s prsti na obrazu govorečega "poslušati" ter je dovršila celo univerzo ter postala pisateljica, to Helen Kellerjevo pozna tudi Evropa. S Helen Kellerjevo sta njeni vzgojiteljici dosegli edinstven primer vzgoje gluhonemega in slepega človeka. Kako sta jo slepo, gluho in nemo naučili izgovarjati besede in — kar je še čudovitejše — razložiti zmisel teh besed človeku, ki je od otroške dobe bil nem, je kar čudežno. Helen Kellerjeva govori angleški jezik kot kdo drugi, in če položi svojo dlan leve roke na obraz svoje vzgojiteljice, otiplje vse besede, ki jih ta izgovori. Tako se je Kellerjeva pogovarjala tudi z vsemi svojimi znanci in v svojih knjigah večkrat popisuje, kako je govorila s Twainom in drugimi književniki, s katerimi se je kot pisateljica in prijateljica poznala.

Te dni je dospela Kellerjeva v Evropo in obiskala kot prvo državo Jugoslavijo. Včeraj 3. julija je prišla tudi v Ljubljano, kjer so jo na kolodvoru sprejeli zastopniki oblasti in kulturnih društev. Kellerjeva potuje s svojima vzgojiteljicama, s katerima je vedno skupaj, z gdč. Sulivanovo in Thompsonovo. Zvečer je bila prirejena na čast Kellerjeve akademija v dvorani Delavske zbornice. Na tej akademiji je bil pač višek nastop pisateljice Kellerjeve, ki je govorila pozdravni govor, ki ga je prevajal dr. Majaron na slovensko. V svojem govoru je rekla: "Dragi prijatelji! Zahvaljujem se vam z globokimi čuvstvi za vaše pozdrave in za tako lepo in globoko priznanje. Želim si, da tudi sama najdem kakšno priliko, da se zahvalim prebivalstvu vašega mesta za lepo dobrodošlico, ki sem jo doživela danes dopoldne. Posebno ganjena sem bila, ko so me slepci in mutci pozdravili z odprtimi rokami. Prinašam vam lepe pozdrave od svoje ljubljene učiteljice, ki zelo obžaluje, da se ne more udeležiti sestanka. Želela bi, da bi bila zdaj na moji strani, ker mi je njena ljubezen pomogla, da se je moje življenje tako lepo spremenilo. Bila sem nekoč v veliki temi sama, ker nihče ni mogel občevati z menoj, niti moja dobra mama. Potem je prišla učiteljica, ki je z dotiki svojih prstov razumela mojo dušo. Doteknila se je moje teme, pa tudi moje misli in duše. In šla sem nasproti solnčnemu svitu in lepoti življenja. Spoznala sem, da je v življenju velika ljubezen potrebna, ako hočemo pomagati ubogim. Rada bi vam pojasnila, da imajo slepci enaka čuvstva kot drugi ljudje. Želijo si dela in sicer koristnega dela. Ali ste kdaj občutili, kaj bi storili, če bi jutri izgubili vid? Zaprite za en trenutek oči: ta dvorana, ki jo sedaj vidite in vse stvari, ki jih sicer gledate, so izginile. Izgubili ste cesto, nebo, zvezde, vse vam je izginilo. Ali si morete predstavljati, da hodite opoldan tako kot opolnoči? Izginilo je vaše delo in samostojnost. Ali si ne bi v temi želeli prijatelja, ki bi pokazal, kako vam je priti v stik z ljudmi? Teh vrst prijateljev je bila moja učiteljica in takih prijateljev želim za vse, ki ne vidijo. Potem bodo srečni. Če pomagate slepcem, pomagate sami sebi. In premagali boste slepote."

Po tem govoru Kellerjeve je miss Thompsonova pokazala, kako se sporazumeva s Kellerjevo. Kellerjeva ji je položila svojo dlan leve roke na lice, tako da se je s palcem dotikala njenega grla, s kazalcem njenih usten, s sredincem nosu. In tako je s prsti Kellerjeva otipala vsako besedo, ki ji jo je rekla Thompsonova.

Velika je morala biti energija Kellerjeve in silna ljubezen njenih vzgojiteljic, da je postala Kellerjeva to, kar je.

K nesreči parnikov na Donavi. — Pred meseci sta na Donavi pri Beogradu trčili druga ob drugo ladji "Zagreb" in "Franchet d'Esperay". "Zagreb" je bil sicer nekoliko poškodovan, potopil pa se ni, dočim je druga ladja utrpela velike poškodbe in se je potopila na dno Donave. Človeških žrtev ni bilo. Kapitana obeh ladij in krmarja so zaprli in pred nekaj dnevi se je vršil pred beograjskim sodiščem proces proti tem štirim obtožencem. Obsojeni so bili: kapitan Milan Batala na tri leta ječe, kapitan Kanovič na dve leti ječe, krmar Borivoj Jovanovič na dve leti, krmara Milojkoviča je sodišče oprostilo. Poleg tega so obsojenci dolžni tudi, da povrnejo državi škodo v znesku—dva milijona in 188 tisoč dinarjev.

Redukcije. — V tovarni pletenin D. Hribarja v Ljubljani je zaposlenih 200 delavk, povečini iz Most in okoliških vasi. Ker je radi slabega stanja nakupovalcev promet s pleteninami šibak, je podjetje zdaj za tri tedne reduciralo vse osobje. Vse delavke so dobile tritedenski dopust in bodo torej ves ta čas ostale brez plače. Dekleta, ki imajo že tako in tako slabe plače, preživljajo v mnogih primerih tudi svoje starše in svojce. Kaj bodo v teh treh tednih počele te delavke? In kaj bo počela tovarna? Tovarna se bo popravila, renovirali bodo nekaj obratov. Za to je denarja dovolj. Da pa bi podjetje tem delavkam, ki mnoge delajo že po deset let v podjetju, plačalo ta dopust vsaj 50%, tega ne.

Samomor Slovenke v Sarajevu. — Iz Zagreba je prišla pred dnevi v Sarajevo Slovenka Marija Senica ter se nastanila v hotelu Pošta. Zvečer je napisala poslovilna pisma ter se zastrupila. Prepeljali so jo v težkem stanju v bolnico, kjer jo mislijo ozdraviti.

Pismo iz Brazilije

Nekoliko dogodkov iz Sao Paula

V zadnji polovici meseca marca je jugoslovanska vlada ponovno ukinila tukajšnji konzularni urad, kateri je čez 5 mesecev stal na razpolago in se nudil kraljevi vladi, da bi priznala in potrdila požrtvovalne ljudi za konzularno službo; ker pa v Jugoslaviji baje že poznajo preteklost onih, ki so žrtvovali že v drugič za upravo konzularnega urada, so jim poslali — mesto mastne službe ukaz, da morajo zapustiti njihov konzularni urad.

Tako torej je moral konzularni grb in palica zastave zopet v kot, kamor so se zaposlili pajki mesto konzulov. Po razpustu konzulata se je ustanovilo več kompanij, ki za dobro plačo pišejo in pošiljajo prošnje za potne liste tukajšnjih priseljencev konzulatu v Buenos Aires. Za podpisane potne liste zahtevajo od vsakega dotičnega priseljenca visoko vsoto. Mnogi radi omenjenih zahtev imajo zapreke, ker nimajo, da bi razpolagali.

Pametno bi bilo, da bi konzulat iz Buenos Aires podpisane potne liste pošiljal naravnost prosilcem v roke. Tako bi prihranil mnogo zaprek in skrbi tukajšnjim priseljencem.

Prvi maj, praznik dela, dan protesta svetovnega proletarijata, se je letos tudi v Sao Paulu praznoval lepše kot prej. Sedanja vlada je dovolila vsem organizacijam proslavljati največji praznik dela. Proslavljanje, zbiranje in protesti, je bilo dovoljeno le v zaprtih lokalih in dvoranah, letošnji prvi maj so bile vse plesne dvorane okupirane od raznih delavskih, po revoluciji ustanovljenih organizacijah. Letošnji prvi maj je lahko vsak zaveden delavec videl, da imamo med seboj naprednih ljudi, ki hočejo voditi delavstvo do svojih pravic. Žal, da se nahaja delavstvo še daleč za lučjo prave delavske ideje. Pričakovati je, da bodo delavci v sedanjih organizacijah spregledali in se zavedali, da edino v delavskih organizacijah je rešitev in zmaga delavstva.

Aretacije slov. delavcev v Buenos Airesu. — Iz B. Airesa je dobilo več naših rojakov pisma, od svojih prijateljev, bratov in bratrancev, ki se pritožujejo nad nesramnim delom svojih rojakov v B. Airesu. Pišejo, da je bilo več slov. delavcev aretiranih po zaslugi "požrtvovalnih" slovenskih rodoljubov, ki se nahajajo okrog lista "Slovenski Tednik". Med aretiranimi je bil tudi Štekar, tajnik društva "Ljudski Oder", in J. Cotič iz Renč, kateri je v novembru preteklega leta ustanovil v B. Airesu društvo "Ivan Cankar". Lepa dejanja za osvoboditev slov. naroda — brat brata naj lažnivo izdaja — potem bomo kmalu dosegli Slovenci našo svobodo. S takimi in podobnimi dejanji osvobojujejo slov. rodoljubi že mnogo let naš narod.

Čas bi bil, da bi se vsaj v svetu, med drugimi narodi, sramovali takih početij. — Ali ni dovolj, da fašizem v stari domovini preganja in zapira vse, kar je slovenskega? Vi slovenski požrtvovalni rodoljubi hočete pa v tujini pomagati spopolniti fašistovski program med Slovenci. Videti bi morali, da so taka dela barbarska in ne narodno požrtvovalna, o kateri se "Slov. Tednik" vedno hvali. Tudi v Braziliji v mestu Sao Paulo so se slovenski in jugoslovanski rodoljubi hoteli odlikovati s podobnimi dejanji. Na žalost pa jim je odšla velika srebrna riba po vodi, ker je policijski šef poznal življenje zatoženega bolje, kot pa oni, ki so ga z lažnivimi frazami zatožili. Slov. klerikalna inteligenca je še do danes prva — in je vedno bila — za taktiko tujih režimov. Saj nam je še v spominu iz stare Avstrije, kako je slov. klerikalna inteligenca prva začela nemškutizirati — nato pa se je pod Italijo prva poitaljančila in takoj začela z lažnivim izdajstvom socijalno orientiranih ljudi. Ravnotako vidimo njih napredek v sedanji Avstriji in Jugoslaviji; istega nočejo opustiti tudi v Argentini.

Razumljivo je, da gospodom okrog "Slov. Tednika" je največji trn v peti — delavsko kulturno društvo "Ljudski Oder", katero je med slovenskimi eno največjih v Argentini, zato bi ga najraje z vsakimi — tudi najpodlejšimi sredstvi uničili. Ker prav gotovo gospodom veliko nadleguje za pripravo "pašnika" slov. dušnemu pastirju v Buenos Airesu. Zaman se jezite in uporabljate policijo za stretje napredne delavske ustanove in njene voditelje. Vedite, da slovenski delavec je že spregledal in vidi kako se svet deli v dva dela. To sta: kapitalizem in proletarijat. Zaman je med njimi vaše blufanje nazadnjaških metod.

Delo slovenskih delavskih inteligentov v Severni Ameriki naj vam bo za vzgled, ki imajo vzorno Slov. narodno podporno jednoto v Chicagu, ki je največja slov. delavska organizacija v Severni Ameriki. In "Cankarjeva družba" v Ljubljani? Tja poglejte. Vi gospodje, ki se nahajate v Argentini ravno tako med samim slovenskim proletarijatom, katerega izdajate z lažnjivimi frazami in hočete s silo vpeljati med nje tudi v tej novi domovini one stare nazadnjaške metode, katere je ves ostali civiliziran svet spravil na smetišče.

Rojaki v Argentini, le tako naprej, po poti za delavsko kulturo! Otresite se onih nazadnjaških prerokov! Vaša naloga je, da spodbijete vsaki korak, kateri je proti delavskim organizacijam, ki se pripravlja za podlago in hram za slov. škofa v Buenos Airesu. Povejte gospodom, kakor jim je povedal Cankar. Slovenski meščanski inteligenti hočejo voditi in pravijo, da so narod. Ampak niso narod, nego narodne — —?

Tukajšnje slovensko izobraževalno društvo "Ornus" je 7. junija praznovalo tretjo obletnico svojega obstoja. Da se je oni znameniti dan slovenskih delovnih priseljencev v Sao Paulu sijajno praznoval, je zgoraj omenjeno društvo priredilo lepo prireditev, katere program je bil iz gradiva naših naprednih delavskih inteligentov.

Ta organizacija je bila prva ustanovljena med slovenskimi delovnimi priseljenci v Sao Paulu.

Po preteku treh let je z zanimivim programom pokazala, da je edina, ki dviga kulturo prave človeške družbe, med slovenskimi in jugoslovenskimi delovnimi priseljenci v Braziliji.

Program je bil sledeči: I.—Deklamacija: "Noč je vsa tiha", spisal Alfons Gospan. II.—Pesem: "Nas veže ljubezen", koračnica danskih socialistov. III.—Deklamacija "Mati mila", spisal član iste organizacije. IV.—Kuplet "Justifikacija", spisal Jernej Stante. — Slika dva jetnika, jetniški čuvaj, 2 miličnika, katera odvedeta jetnika na morišče. V.—Drama enodejanka "Dva svetova".

Ves program je bil lepo urejen in podan. Udeleženci so z velikim zanimanjem pozdravili delo slovenskih delavskih igralcev v Sao Paulu. Upamo, da nam bo društvo "Ornus" v bodoče bolj pogosto nudilo podobnega zdravega razvedrila.

Priseljenec.

—Federated Pictures.

Eksperimentiranje vojaških letalcev s padalom (parašutom). Na ta način nameravajo v bodoči vojni spustiti vojaka s strojnico vred za hrbtom sovražnika—če bo sovražnik medtem spal.

Pravice in dolžnosti najemnika

Velik del prestopkov proti zakonom o stanovanjskih hišah (tenement house laws) izvira iz nevednosti glede teh zakonov toliko s strani gospodarjev kolikor najemnikov ali pa iz napačnega razumevanja teh zakonov. Stanovanjski zakoni imajo svrho, da zboljšajo življenske okolščine in varujejo življenje in zdravje mestnih prebivalcev. Ti zakoni se tičejo vsakega človeka, ki živi v mestu, in zato je dobro, da jih vsak pozna in razumeva.

Welfare Council of New York City, društvo, ki sodeluje z raznimi newyorškimi socialnimi organizacijami, je ravnokar izdal in razdelil knjižico, ki vsebuje glavna načela stanovanjskih zakonov v mestu New Yorku v jedrnati obliki in enostavnem jeziku. Več ali manj velja isto tudi za druga mesta in druge države.

Pravice najemnikov (tenanta) so v kratkem sledeče:

Vsak del stanovanja (apartment), strop, stene in pod mora hišni gospodar (landlord) držati v dobrem stanju in izvrševati potrebne popravke.

Cevi za plin in vodo morajo biti v dobrem stanju. Cevi ne smejo puščati niti biti zamašene.

V stanovanju mora biti polno tekoče vode. Kjer gospodar mora po pogodbi dajati vročo vodo, je treba, da najemnik dobiva zadosti vroče vode.

Novi stenski papir se ne sme prilepiti na starega. Bolje je stene pobarvati kot papir nalepiti.

Dolžnost gospodarja je, da drži stanovanje prosto stenic, ščurkov in miši.

Streha mora biti v dobrem stanju, tako da ne pušča vlage v hiše. Odvodne cevi morajo biti čiste in v dobrem stanju.

Gospodar mora skrbeti za čiščenje stopnišča, vhoda in trotoarja pred hišo.

Gospodar je odgovoren za snago in varnost stopnic in hodnika.

Ako so preproge v hodniku in na stopnicah, jih mora gospodar odstraniti vsaj enkrat na leto in jih dobro očistiti.

Prostor za hišo (yard), zračni šaft in "dumbwaiter" morajo biti čisti in prosti smeti in vnetljivih snovi.

Po 18. aprilu 1931 mora se nahajati v hiši stranišče za vsaki dve družini. To stranišče mora biti na istem nadstropju ali vsaj eno nadstropje zgoraj ali zdolaj. Ako le tri družine živijo v enem nadstropju, smejo vse skupaj imeti eno stranišče, ali vsaka družina mora imeti svoj ključ. Stranišča v zahišju morajo biti odpravljena od sedaj naprej.

Gospodar mora skrbeti za dobro stanje vodnih cevi v stranišču.

V vsakem nadstropju mora biti svetlo vsaj 15 wata, ki mora goreti vso noč. Ako je stopnišče temno podnevi, je treba, da luč gori tudi podnevi.

Ob izhodih za silo (fire-escape) mora biti luč podnevu in ponoči.

Zakon zahteva, da se vse lestve za silo, ki stojijo vertikalno, vrvi za silo itd. odpravijo po l. 1934 in nadomestijo s stopnicami, lahko vporabljivimi. Gospodar mora skrbeti, da so izhodi za silo prosti smeti in rje.

Po 1. aprilu 1932 ne sme nihče stanovati v pritličnih sobah brez oken ali v kletnih sobah.

Ni dovoljeno stanovati v sobi, ki je več kot enkrat oddaljena od sobe z oknom (To velja v New Yorku po 7. januarju 1936).

Obstojači vratni zvončki morajo biti v vporabljivem stanju.

Ako živi v hiši več kot 12 družin, mora gospodar držati hišnika (janitor) v hiši.

Tenement House Department je oni oddelek mestne vlade, ki se zavzema za pravice najemnikov.

Ako nadzorniki tega mestnega urada pridejo v hišo, prepričajte se, da-li imajo s seboj znak (badge), ki pokaže, da so zares mestni uradniki. Tedaj jim pomagajte, da najdejo, ako je kaj v hiši proti zakonu, in pustite, da pregledajo vsak del stanovanja in hiše.

Dolžnosti najemnika se lahko navedejo v mnogo krajših stavkih.

Gospodar ima pravico do nekaterih obzirov. Zakon nalaga vsakemu najemniku nekatere dolžnosti v varnost gospodarjeve lastnine in življenja in zdravja drugih najemnikov. Sledeče so v kratkem najemnikove dolžnosti:

Najemnik mora držati svoje stanovanje čisto in prezračeno.

Ne sme poškoditi ali onesnažiti nikakega dela hiše. Mora sodelovati z gospodarjem, kar se tiče snage stranišč.

Najemnik ne sme potratiti vode brez potrebe. Ako cev pušča, prijavi gospodarju ali hišniku.

Ako hišnik čisti hodnike, stopnice in prostor pred in za hišo po enkrat na dan, mora najemnik paziti, da sodeluje v tem, da ti prostori ostanejo snažni.

Ne metajte smeti v notranje šahte hiše ali izven okna.

Kdor zabarikadira odhode za silo (fire-escape) s stvarmi, ki tja ne spadajo, je podvržen globi. Jako nepravidno je vporabiti te stopnice za silo kot skladišče, kajti to utegne kdo plačati s svojim življenjem v slučaju ognja.

Ne pustiti vozičkov za deteta in omotov pod stopniščem. Dostikrat je požar nastal vsled tega.

Naj vsakdo drži svoje stanovanje čisto in udobno in ni privošči stanovanju kolikor mogoče zraka in solnca. Na tak način mesto postane boljše bivališče za ljudi. FLIS.

RAZNE VESTI

Green urgira črtanje vojnih dolgov

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, se je v sredo vrgel v mednarodno politiko in povedal je reporterjem, da Hooverjev enoletni moratorij ne bo rešil sedanje svetovne finančne in ekonomske krize. Moratorij je le odložil "hud dan obračuna". Green je rekel, da moratorij mora biti stalen, to se pravi, da morajo biti vsi vojni dolgovi in vojne odškodnine izbrisane, potem šele pride prosperiteta za ves svet. Vse ekonomsko zlo izvira iz vojnih dolgov in reparacij, misli Green. Dalje je rekel, da se boji, da bo prihodnja zima zelo slaba za ameriške delavce. Nekatere večje industrije se drže sporazuma in ne znižavajo mezd; to so antracitni premog, železnice, stavbinstvo in jeklarska industrija. Na drugi strani pa podjetniki mehkega premoga, tekstilov, obutve in raznih drugih industrij nesramno redukcijo plače.

Dva prohibičnika ustreljena

Fort Wayne, Ind. — Dva federalna prohibičnika, ki sta butlegarju nastavila past, da jima proda večjo količino žganja, sta bila ustreljena v sredo zvečer v tem mestu in butlegar je bil težko ranjen. Butlegar George Adams je spoznal prevaro, ko je pripeljal v avtu žganje na domenjeno mesto in opazil štiri moške namesto dveh "kupcev". Takoj je potegnil revolver in v tistem hipu ga je krogla z nasprotne strani zadela v vrat. Težko ranjen je izstrelil vse krogle in ubil oba prohibičnika, Johna H. Wilsona in Walterja Gilberta. Ostala dva detektiva sta aretirala ranjenega butlegarja.

Zaposlenost v državi Maryland padla

Baltimore, Md. — Zaposlenost v tej državi je v mesecu juniju padla za 2.7% v primeri s prejšnjim mesecem, mezde pa so bile reducirane za 4%. Večina tovarn obratuje s polovičnim časom, kot je razvidno iz zadevnega uradnega poročila.

Novi nemiri v rudarski stavki

Pittsburgh, Pa. — V četrtek se je razletela bomba v garaži blizu premogovnika v Wildwoodu v tukajšnji okolici in šest mož je bilo ranjenih, eden smrtno.

Lidija Sejfulina:

VIRINEJA

Za Prosveto prevedel Mile Klopčič

"Ti si res zadovoljna kmetica! Že na vse zgodaj prepevaš. Zdi se, da te delo prav nič ne žulji. Dober dan!"

"Dober dan, kmetica! Nepričakovano si me počastila. Kolikokrat sem te že vabila, pa te ni bilo k meni. Prav nič več se te nisem nadejala. V svojem početju sem svobodna, saj sem vojakova žena. Nasitila sem otroke, jim radi reda dala eno za uho in poslala na cesto. Zakaj ne bi prepevala veselih pesmi? Gosposka mi plačuje rento za moža, tasta in taščo je vzel bog k sebi, da mi nista na poti, da nista mladi snahi v nadlego. Na kmetiji imam mladega dninarja, čednega vojnega ujetnika, ki se ubija zame. Jaz pa kuham tu-le dobro kapljico. Zakaj ne bi pila?"

Smejala se je s svojimi majhnimi, iskrimi očmi. Bila je rdečelična, ne visoke rasti, njeno močno telo se je ponašalo z zdravjem. Gibala se je urno in živahno. Virka se je spet nasmehnila še jasneje in širše.

"Stiska me je dovedla k sebi. Dovoli mi, da ostanem dva do tri dni pri tebi. Pobegnila sem Vasjki."

"Nono! Nisi zdržala? Saj sem se ti zmerom čudila. No, kar ostani nekaj časa tu. Pa boš pomagala na dvorišču in v hiši. Za hrano boš pač lahko z dnevnim delom služila."

"Pravijo, da pri železnici zaposlujejo kmetice."

"Res je. Pri železnici bi tudi šlo . . . Si ga zapustila popolnoma ali se boš šele premislila?"

"Popolnoma."

Anisja je stresla glavo, na kateri je imela pisano ruto.

"Dandanašnji si ženske lastimo toliko svobode! Na primer jaz. Imam moža, kakršnega si želim, ni da bi mi bil zoprn ali da ne bi mislila nanj. Ko se je poslavljal, sem se bridko jokala — zdaj, ko ga ni, se vlačim po vasi. Če se vrne, me mogoče ubije. In pravico bi imel, to vem. Vzlic temu pa ne maram pognati svojih mladih let, ne da bi imela kaj od njih. Včasi so čakale kmetice, pravijo, po celih deset let svoje može, ne da bi grešile. Me pa smo v teh stvareh tako šibke. Tudi o tebi sem bila prepričana, da si prava žena, čeprav nisi omožena. Kaj bi! Dandanašnji prihajajo tako nestanovitne ženske na svet. Dokler bo solnce sijalo na nas, bomo že še živele. Zdaj pa se spodbrecaj in mi umij to-le posodo. Jaz pa skočim ta čas k Mordvinki po seme. Dobro seme ima, če le ni že vsega razdala."

In je odšla iz koče.

Toda Viriniji ni tako kmalu uspelo, da bi šla delat k železnici. Kmetica v sosednji koči se je pri delu pretegnila. Le z največjim naporom je sama zmagovala delo, hlapca pa ni vzela v hišo, da bi se ognila izkušnjavi. Mučila se je s tastom in otroki. Pa se je pod težkim bremenom pretegnila. Že pred letom oslepela tašča je prišla takoj naslednjega dne k Anisji. Obrnjena v kot k podobam svetnikov je odmolila neko molitev in rekla:

"Dober dan. Pravijo, da je staroverna tu? Ljubica Mokejhinega Vasjke. Je res tu?"

Anisja je glasno odgovorila:

"Je, je, matjuška, tu je. Nemara si jo prišla snubit za Vasjko? Zdaj ni pravi čas za to, veliki post imamo. Postni čas še ni minil. Poleg tega pa bi tudi Vasjka sam ne bil dovolj okusen za ta postni čas! Ta ženska ga je okusila, pa mu je pobegnila."

"Le kaj ti je, nesramnica! Zdaj je vendar nihče ne bo hodil snubit. Saj že solimo nedotaknjena dekleta za zalogo ali pa jih izročamo starim vdovcem — kam bi tu s svojim grehom! Virka, pridi sem. Nič ne opazim, da si tu, saj te ni nič slišati."

"Tu sem, matjuška. Kaj hočeš od mene"

"Pridi tja čez k nam, da nam boš malo gospodinjila. Poplačali ti bomo z voljo ali s čim drugim. Si že slišala, kako je z našo . . .?"

Virinija si je popravila ruto na glavi in dejala s poudarkom:

"Meni je vseeno. Grem, dokler me boste potrebovali. Meni je vseeno, kje si služim svoje življenje. Samo greha z Vasjko mi ne smeš očitati. Sicer te lahko brez ozira na tvojo starost loputnem z burkljami. Sita sem že vaših čenčarij."

Starka je stresla glavo in tlesknila z rokami:

"Kaj vendar misliš . . . Če ne maraš, bom pač tiho o tem. Saj nisi moja hči, nisi moja snaha, kaj me briga? Pridi k nam, dovolj si močna za delo. Daj, prosim te, stori mi to uslugo. Saj tu pri nas ne moreš najti nikogar za nobeno ceno, da bi bil za delo. Ti pa se zdaj tako ali tako moraš udinjati! Pojdi torej z menoj!"

In Virineja je šla z njo. Delala je pri njej ves teden. Pridržali so jo še za prihodnji teden. Kmetici se je le počasi vračalo zdravje, čeprav je šla njena tašča na pečino k Magari in ga prosila, naj moli za njo, in čeprav je pogostoma prihajala Mokejha, Vasjkova mati, da ji je vravnavala telo in ga zagovarjala. Njen tast je obljubil, da se popelje v železničarsko bolnico po bolniškega strežarja. Toda pot še zmerom ni bila prehodna.

Štirikrat že je prišel Vasjka v temi ter prosil Virinejo in jo rotil, naj se vrne. Težko je dihal, in njegovi koraki so klecali, vendar je že utegnil nekako hoditi. Prehlad je prestal. Njegova ura še ni bila prišla. Na moč se je prepiral z Virko poleg lope na dvorišču, pa je spet odhajal sam. Glavo je povlekel med ramena kakor bi bil pretepen. Ko je prišel četrtič, je zakričala Virka glasno iz veže:

"Si se spet prihulil semkaj, ti pustež? V temi prihajaš, na skrivaj, ljudje pa vendarle vidijo in vedo o tem. Sram naj te bo, da se obešaš na moje krilo. Poberi se! Nič več si nimava povedati. Klopčič je odvit, nit pretrgana. Nobenih sočutnih besed ni, da bi jo spet zvezal ž njimi."

Toda Vasilij se ni pobral z dvorišča takoj. Zalezel se je k plotu, ves sključen, suh in pritlikav, kot bi še bolj zlezel na kup. Tako je čepel in njegov hudi, suhi kašelj ga je davil. Stari kmet je stopil iz koče, da bi zaprl skedenj. Opazil je Vasjko in dejal jezno:

"Domov pojdi! Kaj se zaman potikaš tod okrog? Če se ti hoče ženske, pa nimaš poročene žene — v vasi jih najdeš vendar dovolj. Saj manjka moških. Sam si nakopavaš sramoto."

Virka je bila v veži in je slišala. S polenom v roki je planila na dvorišče:

"Poberi se, sicer te premlatim! Moje srce te je sito čez mero, iz spanja planem, kadar pomislim nate, sluzavo ščene! Premlatim te, kar precej, pa če tudi te ubijem! Saj jedva še dihaš, pa misliš še mene dušiti. No . . .?"

Odšel je.

Ko je prišla Mokejha zdravit kmetico, se spočetka še ozrla ni na Virinejo. Vedla se je, kot bi je sploh ne bilo, dasi je Virka pri svojem gospodinjskem delu vsak hip šla mimo starke. Šele ko je Mokejha končala svoje opravilo in se je odpravljala, je na dvorišču ustavila Virko.

(Dalje prihodnjič.)

Mihajl Zoščenko:

Moč govorništva

Ne morem reči, da je bila stvar zapletena. Vse je bilo precej jasno in dolgočasno.

Zločinec je svojo krivdo priznal.

Da, res je, splazil se je v tuje stanovanje, malone zadavil neko starko in odnesel dve obleki, medeno ponev in še nekaj druge take šare.

Stvar je bila malenkostna, nezanimiva.

Hotel sem zapustiti sodno dvorano, pa se je bilo tako težko preriniti ven. Mnogo ljudi je bilo. Mimo tega me je moj sosed, starikavi državljan s sivimi brki, prav neprijazno dregnil, ko sem se na svojem mestu malo premaknil.

Ostal sem in pogledal zločinca. Sedel je nepremično in brezmiselno strmel nekam v stran.

"Radoveden sem, koliko mu bodo dali," sem dejal.

"Koliko neki," je dejal starec, moj sosed, "štiri leta s strogo izolacijo."

"Kako to mislite?"

"Jaz nič ne mislim," je strogo odgovoril starec. "Zakonik misli."

Tedajci se je pojavil državni tožilec.

Pričel je govoriti s silnim zanosom. Mnogo narejenega gneva in prezira je bilo v njegovih besedah. Zločinca je dobesedno raztrgal. Primerjal ga je s poslednjo smetjo, ki jo je treba brez usmiljenja iztrebiti.

Že zdavnaj nisem slišal tako veličastnega govora.

Občinstvo je osupno sedelo. Sodniki so pazljivo poslušali srdite besede državnega tožilca.

Pogledal sem zločinca. Nizko čelo, tope čeljusti, zverski pogled. Da, res, pravi pravcati bandit. "Kaj menite, kako bo s fantom? Višji meri ne bo ušel, a?" (Višja mera socialne zaščite, je uradni naziv za smrtno kazen v SSSR (Op. ur.)

"Neumnost," je dejal starec, "štiri leta s strogo izolacijo."

Državni tožilec je končal. Po malem odmoru je pričel govoriti zagovornik.

To je bil še razmeroma mlad mož. Toda, koliko talenta, pravega talenta je imel! Kakšna moč govorništva! Kako enostavno in iskreno je zvenel ves njegov govor!

Govorništvo, to je velik dar. Srečen si, če lahko tako-le s svojimi besedami pokoriš ljudi in jim diktiraš svojo voljo.

Skoro poldrugo uro je govoril zagovornik.

Občinstvo se je obračalo na svojih mestih. Dame so globoko vzdihovale in si pudrale od razburjenja potne nosove. Nekateri, ki so bili bolj slabih živcev, so ihteli in se usekavali. Sam predsednik sodišča je s prsti nervozno bobnal po papirjih.

Zločinec je ves zmeden z odprtimi usti buljil v svojega dobrotnika.

To se ve, zagovornik ni poizkusil zanikati njegove krivde. Ne! To je vse tako. Toda, ali ne bi bilo dobro pogledati globlje? Ali ne bi bilo dobro dvigniti zaveso, skrivajočo tajne življenja? Da, zločinec je kriv, toda treba se je le enkrat z dobrim srcem ozreti na tega človeka, na njegovo prostodušno, naivno lice.

Iznova sem pogledal zločinca. Saj res, to lice je bilo vendar tako prostodušno. In čelo, to čelo. Nič kaj posebno nizko ni. In čeljust tudi ni kdo ve kako izbočena. Prav čedna čeljust. Kar verjeti ne moreš, da je moči s tako čeljustjo daviti starko.

"Oprostili ga bodo fanta," sem dejal. "Ali pa mu bodo dali pogojno. Zagovornik dobro govori."

"Neumnost," je odvrnil starec, "štiri leta s strogo izolacijo."

Sodniki so odšli k posvetovanju.

Občinstvo je hodilo po hodniku in premlevalo lepi zagovornikov govor. Mnogi so sodili, da mu več ko eno leto pogojnega vobče ne morejo dati.

Moj sosed je vlekel majhno pipo in množici srdito dopovedoval:

"Neumnost! Štiri leta s strogo izolacijo."

Po dolgem čakanju se je sodni dvor vrnil v dvorano.

Razglasili so sodbo—štiri leta s strogo izolacijo.

Stražniki so takoj obstopili zločinca in ga odvedli . . .

Občinstvo se je počasi razhajalo.

Med množico sem zagledal svojega starca. Pomežiknil je in nekaj zamrmral. Najbrže je dejal:

"Glejte, pravil sem vam."

Ta človek se je res zelo skeptično vedel nasproti govorništvu.

Jaz se z njim ne strinjam. Ugaja mi, če o človeku mnogo in podrobno govore. V tem primeru se ni moči tako hitro zmotiti.

Iz ruščine prevel B. Z.

Nova gorovja vstajajo iz morja

Današnja generacija, ki je bila v mladosti deležna stvarnega prirodoslovnega pouka, gleda naravo s čisto drugačnimi očmi, kakor so jo gledali predniki. Uživa jo globlje. Ne samo po vnanjih vtisih, marveč tudi po večnem snovanju njenih notranjih sil, ki počasi tvorijo in nenehoma preobražajo njeno podobo.

Vsak izobraženec ve, da so bila skoro vsa današnja evropska apnena pogorja nekoč koralne čeri. Posebno zanimivo je v tem pogledu pogorje Jura. Skoro povsod, kjer dandanašnji kipe v nebo razdrapani vršaci apnenega gorstva, se je nekoč, v pradavnih dobah prelivajo azurno morje pod temnomodrim tripskim nebom. Valovi so pljuskali ob skalnata nabrežja in plima je šumela po belem koralnem pesku svojo večno pesem. Košate palme so se zibale v svežem gorovjem razprostirajo gričevnata predgorja, posuto s skalami in kamenjem, ki zagrenjujejo siromašnemu prebivalstvu že itak skopo grudo, tamkaj je vladala nekoč tiha samota prostranega morja in fantastični žar bajnih koralnih vetrov. Človek skoro ne more verjeti, da se je svet tako spremenil, zgolj skomaj zaznavnim tokom časa. In vendar je to stokrat neovrženo dokazano z ostanki onega bajnega sveta, ki se dan na dan krušijo iz preperevajočih gorskih sten.

Tako je bilo nekoč, a minulo je, da se nikoli več ne povrne. Prav tako, kakor se ne povrnejo več vse majhne in gigantske živali pradobja. Tako si mislimo — in vendar se hudo motimo.

Vse kar je bilo, je še vedno na svetu in baš ta čas nastajajo nova gorovja in alpske dežele. Vsak čas se lahko povrnemo milijone let nazaj v preteklost, v pradobo naše zemlje, da doživimo prve dneve stvarjenja, ki nam jih ni bilo dano gledati na lastne oči.

Kje bomo doživeli ves ta fantastični čar? Na sedmem kontimentu. Prav na nasprotnem delu sveta, pri antipodih. Ali bolj zemljepisno povedano: od Avstralije pa do otočij Paumotu in Marquesas ter vzdolž črte, ki si jo mislimo potegnjeno v Tihem oceanu od Marjanov (južno od Japonske) pa vse do Havaiskih otokov in še bolj južno od kopnin, ki nosijo maloznana imena Tubuai in Pitcaern. Če poiščemo ta imena na karti Tihega oceana, si lahko zarišemo okoli njih četverokotnik in zračunamo njega površino na 76 milijonov kvadratnih kilometrov. To je večja površina, kakor jo zavzema največja sedanja celina Azije, ki meri le 44 milijonov kvadratnih kilometrov. Prek Evrope razprostrt, bi se raztezal ta sedmi kontinent od Švedske do ravnika, pa od Anglije do osrčja Kitajske.

Na tem arealu, ki zavzema skoro tretjino zemeljskega površja, je raztresenih na desetitisoče otokov, na katerih je zdaj ista priroda, kakor je bila pred nastankom Alp v Evropi.

Dve vrsti otokov je tamkaj: Gorati, vulkanični, ogražani od večnih potresov, preorani od globokih dolin, zastrti z oblaki, vlažni in polni bujnega življenja, ali pa so koralni skladi, od solnca razžarjeni, samotni, dostikrat siromašni, peščeni, razbičani od kokosovih palm ali dolgočasne pustinje. Včasi obdajajo ti otoči vulkanska gorovja v strnjenih krožnih pasovih, ki se vlečejo tisoče kilometrov daleč. Kdor je prehodil ta sedmi kontinent od enega kraja do drugega, je mordo doumel njega značaj. Razumel bo, zakaj se večina goratih otokov na zahodni strani bolj in bolj zgoščuje, v velikanski lok, ki se boči od Gvineje preko Salomonskih otokov, Novih Hebridov in Nove Kaledonije do otočja Fidži. Ta lok različno kaže, da je segala Avstralija, strnjena nekoč z Azijo, prav do tega mejnega gorskega grebena, ki je nekoč tvoril obalo kontinenta, onkraj katerega se je razprostiralo kraljestvo otočnih drobtin. Dejanski se vidijo vzhodno od tod raztreseni koralni otočiči in atoli kakor peščena zrna v veliki luži. Le redki med njimi so vulkanične narave, večina je čisto ploščatih, ali v nepravilne kolobarje raztegnjenih, ki oklepajo lagune. Ti in oni pa so silno potresno ozemlje, ki enako velikega ni nikjer več na svetu.

Na Novih Hebridih, kjer bivajo še ljudožeri in kjer se razprostirajo ogromni, še neraziskani pragozdovi in gorovja, lahko opazuje človek, kako se ponekje zemlja trese neprenehoma noč in dan. Vsakih par tednov ali mesecev nastane močnejši potres, pri katerem se potope koralne čeri za deset ali dvajset metrov, med tem ko se drugod prav za toliko dvigne morsko dne.

Kdor je sam doživel ta pojav, bo lahko razumel, kako da se n. pr. na otoku Choiseulu najdejo 1600 metrov nad morjem izsušene koralne tvorbe. Isto se lahko vidi tudi na nekaterih drugih otokih, čeprav ne tako izrasito. Morsko dno se neprestano dviga in spet potaplja. Kadar je pod vodo, se naselijo na njem korale, ko se pa dvigne, ga prekrijejo lava in drugo vulkanično kamenje, da se jasno vidijo posamezne plasti skozi stoletja.

S tem večnim dviganjem in usedanjem pa so zvezana nagubavanja in prekladanja posameznih plasti, ki tvorijo že dandanašnji novo kopnino.

Pripravlja se velikansko, drobno razčlenjeno gorovje, kakor Alpe, z edino razliko, da gre tukaj za ogromne dimenzije. Nastajajoče gorovje se bo raztezalo v dolžini 2300 kilometrov, to je trikrat dalje kakor vse evropske Alpe. In vendar je to le drobec zemlje, ki tam doli na jugu vstaja iz morja.

Jasno pa se vidi na licu mesta, da ne gre za enoten pojav, marveč, da se križajo gorotvorne sile v več smereh. Vsa neizmerno prostrana apnenčeva plast se preklada z vulkaničnim kamenjem, kakor da bi jo pregnetel. Kako dolgo bo še trajalo, preden bo ta proces končan, se ne da niti približno preceniti. Prav tako ne vemo, kako dolgo se že razvija nova kopnina, ki nam v prav jasni luči prikazuje svet, v oni pradavni dobi, ko so nastajale tudi naše domače planine.

Od ovce do obleke—3 ure 37 minut

V neki tvornici v Leedsu (Angliji) so postavili nov rekord v izdelovanju oblek. Ob 8. uri 50 minut zjutraj—so pod nadzorstvom posebne komisije ostrigli 90 ovc. Sedem minut kasneje je bila volna že očiščena, pobarvana in oddana v tkalnico. Po 80 minutah je bilo sukno slikano. Nato so blago premerili in 8 krojačev je začelo delati. Ob 12. uri 27 minut so prišili poslednji gumb in oddali komisiji izdelano obleko. Ves proces je trajal 3 ure 37 minut. — Zadnji rekord te vrste so postavili v Ameriki l. 1928. Takrat so rabili za izdelano obleko 10 ur in 18 minut.

PRODA SE

5-sobna, iz opeke zidana hiša in prodajalna. Cena je $5,500. Ali pa prodam samo grocerijsko opravo po zmerni ceni. Oglasite se na: Mr. S. Truba, 3554 S. Wood St., Chicago, Ill. (Adv.)

MOŽKI IN ŽENSKE

Lahko zaslužite nekaj s prodajanjem koristne stvari, ki se rabijo vsaki hiši. — Za pojasnilo se prijavite na:

JOHN NOVAK,
1724 S. Ashland Av., Chicago, Ill.
(Adv.)

V NAJEM SE ODDA

Roadhouse and Filling Station (Gasolinsko postajo) na Howell Road 9½ milje južno iz mesta Milwaukee. Zmerna cena. Za pojasnila obrnite se na: M. Korosec, 627 S. 2nd St., Milwaukee, Wis. (Adv.)

JELENA ZIMANSKA, SVETOVNO NAJSLAVNEJŠA ZELIŠČARKA, POMAGA TISOČERIM Z ZELIŠČI

Čudovita nova zmes življenjedajočega zelišča, izvrstno moderna iznajdba časa. Tisoče, ki so trpeli so sedaj zdravi. Brezizjemno kaj je vaš nered, brez razlike koliko zdravnikov ali zdravil ste poskusili brezuspešno, tu je upanje za vas.

Mati Helena, slavna zeliščarka, vam nudi 5-dnevno Domače Zdravilo z zelišči, prosto. Opišite vaše sitnosti in dobili bodete $1.00 steklenico TONIKE ZA KRI ali $1.50 steklenico posebnega zelišča zdravila prosto. Priložite 25c za poštnino in druge pošiljatvene troške. Pridite osebno ali pišite še danes. Prosta zdravniška preiskava in nasveti. Dr. Marko Jovanovich, S. M. S. Nature Cure Health Institute. 1869 N. Damen Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

POSEBNE

1931 Nove Elektr. Hladilnice iz porcelana. Tovarna jamči. Samo še nekaj jih je ostalo od velike zaloge po znižanih cenah. $119.00—$89.00. Na lahke obroke.

REALIABLE REFRIGERATOR CO. INC.

3253 Ogden Ave., Chicago, Ill.
Tel. Rockwell 7540

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (June 30, 1931), pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete je mogoče vstavljen, ker ni plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je $6.00 in za pol leta pa $3.00. Člani SNPJ doplačajo $4.80 za leto in za pol leta $2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto $7.50, pol leta $3.75, za četrt ne $6.30.

Za Evropo stane za pol leta $4.50, za vse leto pa $9.00.

Tednik stane za Evropo $1.7… Člani doplačajo samo 50c … poštnino.

Mladinski List stane za c… leto $1.20.

Naročnino lahko tudi … pošljete na naslov:

Upravništvo "PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave., Chicago

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Cenjeni brat (sestra) S. N. P. J.!

Po sklepu 9. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveta i… prišteje eden, dva ali tri člane iz ene družine in iz enega naslova k e… naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 … eno letno naročnino. Ker pa člani že plačajo pri asesmentu $1.20 za tedn… se jim to prišteje k naročnini. Mi prištejemo enega, dva ali tri člane … ene družine k eni naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list p… drag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo … skoro v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Torej sedaj ima… priliko, da se tudi Vi naročite na dnevnik Prosveto. Cena listu Prosveta j…

Za Združ. države in Kanado	$6.00	Za Cicero in Chicago je	$7…
1 tednik in	4.80	1 tednik in	…
2 tednika in	3.60	2 tednika in	…
3 tednike in	2.40	3 tednike in	…

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Mon… Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNP… ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, b… moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnev… Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotič… vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo zni… datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveta vsoto $.................

Ime .... Čl. društva št..........

Naslov ....

Mesto .... Država........................

Nov naročnik .... Star naročnik.................

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov m… družine:

Ime .... Čl. društva št..........

Ime .... Čl. društva št..........

Ime .... Čl. društva št..........

Tiskarna S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA